Gemeente Woudenberg

Collegeadvies Eigen initiatief

Besluitenregistratie:		Postregistratienummer : Zaaknr.330346
51	01	Datum inboeken :

Openbaar	Ja	**Internet**	Ja
naar RAAD	Nee	**OR**	Nee
Communicatie	Nee	**Europese regelgeving**	Nee
via COMMISSIE	Nee		
Anders:			

Onderwerp : Wandelroutenetwerk Utrecht Oost

Advies : - akkoord gaan met de ' Overeenkomst voor realisatie en beheer & onderhoud wandelroutenetwerk Utrecht-oost (Heuvelrug, Regio Amersfoort, Gelderse Vallei)"
- Wethouder A.J. Vlam machtigen om het convenant te ondertekenen en de laatste tekstuele aanpassingen te accorderen

Datum	Ambtenaar	Pho	Griffier	Afdelings-hoofd
14-12-2020	J. Aartssen	A.J.Vlam		

Additioneel Advies	Paraaf:
N.V.T.	

	Conform advies	Bespreken	Datum	Opmerkingen
Burgemeester	TC		10/12	
Wethouder	Pdk		11/12	
Wethouder	MT		11/12	
Wethouder	AV		11/12	
Secretaris	SvdM		10-12	

Datum vergadering B&W: **Agendapunt:**

Besluit:

Retour naar afdeling op: 14 DEC. 2020

Ter archivering aangeboden op:

Inleiding
In een groot deel van de provincie Utrecht is door de gezamenlijke overheden een wandelknooppunten systeem aangelegd , als alternatief voor de wirwar van route aanduidingen van wandelpaden. Het systeem lijkt op het fietsknooppunten systeem dat in Woudenberg al wel aanwezig is, alleen fijnmaziger. Doel van het systeem is het wandelen aantrekkelijker en makkelijker maken en daarmee bij te dragen aan de wandelbehoefte van inwoners inwoners en van recreanten.
Aan de oostkant van Utrecht is het systeem nog niet aanwezig, de provincie Utrecht wil het daar ook graag realiseren en stimuleert dat via het AVP budget.
Via de Regio Amersfoort en Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug (ter verbetering pakket routes en paden) heeft Woudenberg ingestemd en bijgedragen aan de verkennende fase. De verkenning is afgerond en nu wordt een besluit en financiering gevraagd over de feitelijke aanleg en het beheer.

Centrale vraag
Bent u bereid om, met inachtneming van de aandachtspunten over te gaan tot de aanlegfase?

Beoogd resultaat (wat)
Een goed systeem van wandelpaden draagt bij aan de benutting van de paden en aan het wandelplezier. Dat is goed voor de gezondheid van inwoners en recreanten. Een goed systeem kan ook bijdragen aan de gewenste zonering van het gebied (gebieden met hoge natuurwaarde en rust behoefte kunnen gemeden worden) en draagt bij aan de aantrekkelijkheid van het gebied voor recreanten en daarmee aan de bestedingen in de recreatie economie.

Kader
Belang van de recreatie economie, belang van wandelen voor de gezondheid. Structuurvisie 2030, DVO routes en paden, samenwerkingsagenda Nationaal Park, Regionale ruimtelijke Visie Regio Amersfoort en de Subsidieregeling Economie, Recreatie & Toerisme en Vitaal Buitengebied.

Argumenten
Algemeen:
Nederland is rijk aan wandelaars en de provincie Utrecht heeft hen veel te bieden. Een adequaat, uniform wandelnetwerk en aanbod van wandelroutes stimuleren het wandelen en zorgen ervoor dat inwoners en bezoeker gemakkelijker en gericht de verschillende landschappen gaan verkennen. Dit draagt bij aan gezondheid, de leefomgeving en de lokale economie. Ook bieden uniforme gemarkeerde wandelnetwerken mogelijkheden voor sturing en spreiding van recreatieve druk en gaan verrommeling tegen m.b.t. recreatieve bewegwijzering.

ONTWIKKELING ROUTENETWERKEN IN DE PROVINCIE UTRECHT
Ambitie van de provincie is om tot een provincie dekkend wandelroutenetwerk te komen. Dit versterkt het recreatief hoofdnetwerk en biedt mogelijkheden voor routegebonden recreatie. Zij treedt daarbij op als initiator en verbinder tussen de betrokken partijen.
De afgelopen jaren zijn wandelnetwerken op basis van knooppunten ontwikkeld in het westelijk deel van de provincie (Groene Hart Utrecht-west, Utrecht-midden en Vijfheerenlanden). In 2020 is een aansluitend wandelnetwerk in de Kromme Rijnstreek geopend.

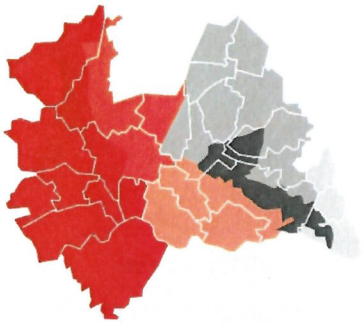

VERKENNING WANDELNETWERK UTRECHT-OOST
In opdracht van provincie Utrecht, en in samenwerking met Regio Amersfoort, Stichting NP Utrechtse Heuvelrug en deelnemende gemeenten, voerde het Routebureau Utrecht eind 2019 een verkenning uit voor mogelijke realisatie van een wandelroutenetwerk in het oosten van de provincie Utrecht. De verkenning richtte zich op de ontbrekende netwerkstructuur in de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, De Bilt,

Eemnes, Leusden, Renswoude, Rhenen, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Woudenberg en Zeist.
In deze verkenningsfase is - na een uitgebreide inventarisatie - een schetsontwerp gemaakt van beoogde/ wenselijke verbindingen, een doorrekening van het aantal km netwerk per gemeente, de benodigde investering/ financiering voor aanleg en een indicatie van onderhoudskosten na oplevering.

REALISATIEOVEREENKOMST WANDELNETWERK UTRECHT-OOST
Om de volgende stap richting realisatie van het wandelroutenetwerk te kunnen zetten is een realisatieovereenkomst opgesteld tussen provincie Utrecht en betrokken gemeenten. Hierin worden afspraken vastgelegd over verdere realisatie, financiering van de aanleg en instandhouding na oplevering. De provincie Utrecht wordt hiermee de opdrachtgever voor realisatie van het netwerk.
Door ondertekening participeert de gemeente in de realisatie van het wandelnetwerk Utrecht-oost.

INVESTERING VOOR REALISATIE EN JAARLIJKS ONDERHOUD
Voor de financiering van de aanleg is een 75% subsidie beschikbaar vanuit de gelden voor de Agenda Vitaal Platteland (AVP). Voor de overige 25% wordt een bijdrage gevraagd van de deelnemende gemeenten, berekend naar rato van het aantal beoogde km netwerk.
De gemeenten dragen - na realisatie - zorg voor duurzaam beheer en onderhoud van de bewegwijzering van het netwerk. Dit betreft een periode van minimaal 10 jaar.

Vanuit de verkenning komen we tot een beoogd wandelroutenetwerk van **865 kilometer**, met 74 mogelijke startlocaties en 630 knooppunten. Daarvan ligt 62,7 km op Woudenbergs grondgebied. De totale kosten worden begroot op € 1.000 per km, totaal € 865.400. Hiervan wordt 75% gefinancierd door provincie Utrecht en 25% door deelnemende gemeenten. Deze financiering is naar rato op basis van het aantal beoogde kilometer gemarkeerd netwerk; voor Woudenberg komt dit neer op € 15.675.

Het beheer en onderhoud van de bewegwijzering van routenetwerken wordt binnen de provincie Utrecht uitgevoerd door het Routebureau Utrecht. Dit takenpakket is vastgelegd in het convenant (d.d. 07/12/2017). Tijdens het jaarlijks bestuurlijk overleg tussen provincie Utrecht en portefeuillehouders toerisme en recreatie van alle gemeenten worden eenheidstarieven voor het volgende jaar vastgesteld. Het tarief voor wandelnetwerken ligt momenteel op € 58,58 per kilometer bewegwijzerd netwerk (prijspeil 2020). Dit resulteert in € 50.695 voor onderhoud, waarvan € 3.673 voor rekening van Woudenberg komt.
N.B. deze onderhoudskosten zijn van toepassing na oplevering van het wandelnetwerk. Volgens huidige inzichten zullen deze onderhoudskosten dus van toepassing zijn vanaf 2024. Voor het beheer en onderhoud gaan we uit van een periode van minimaal 10 jaar na oplevering van het wandelroutenetwerk. Dit is tevens een vereiste van de AVP-subsidie.

AANPAK EN PLANNING
Het project bestaat uit producten: aanleg van het wandelnetwerk gemarkeerd op palen en voorzien van informatiepanelen, opname van het netwerk in bestaande routekanalen; websites, wandelplanners, routeproducten voor eindgebruikers, communicatie naar consumenten met betrekking tot het project en opening van het netwerk.

1. Organisatie

Na het sluiten van de overeenkomst tussen provincie en gemeenten, zal het project officieel van start kunnen. Allereerst zal hiervoor een projectteam moeten samengesteld voor verdere uitvoering. Ook wordt gedacht aan een stuurgroep met vertegenwoordigers van provincie, gemeenten en stakeholders in het gebied.

2. Voorbereiding

Op basis van de verkenning wordt de ontwerpschets verder aangescherpt en nadere gesprekken gevoerd met de terreinbeherende organisaties, particuliere landgoederen en gemeenten. Op basis van het definitieve ontwerp, met instemming van alle betrokken partijen, worden voorbereidingen getroffen voor aanleg en een aanbesteding gedaan voor verdere uitvoering.

3. Aanleg

Vanzelfsprekend is de voorbereiding, fabricage en plaatsing van de bewegwijzering (gemarkeerde palen) het grootste gedeelte van deze fase. Ook worden bestaande bewegwijzerde routes (LAW, Streekpaden, klompenpaden), waar mogelijk, geïntegreerd in het netwerk. Indien mogelijk wordt het netwerk Stichtse Lustwarande geïntegreerd en wordt de oude bewegwijzering verwijderd. Voordat het netwerk geplaatst kan worden dienen afspraken gemaakt te worden met grondeigenaren. Soms zijn fysieke aanpassingen nodig of is een vergoeding van toepassing.
Tijdens de aanleg en na realisatie is communicatie nodig. Zowel ten behoeve van het project zelf als informatievoorziening voor de inwoners/wandelaars. Een wandelkaart, integratie in de wandelplanner en online communicatie zijn hier onderdeel van.

4. Nazorgfase

Na oplevering dient het netwerk gecontroleerd te worden en kunnen kleine aanpassingen gedaan. Ook wordt de administratieve afhandeling verzorgt en overdracht t.b.v. het toekomstig beheer en onderhoud. Het project vangt aan met ondertekening van de realisatieovereenkomst door alle deelnemende gemeenten (eind 2020). Volgens huidige inzichten kan het wandelnetwerk mogelijk opgeleverd worden in 2023.

KANTTEKENINGEN EN RISICO'S

- Ondertekening van de realisatieovereenkomst door alle deelnemende gemeenten is een voorwaarde voor verdere voorbereiding en realisatie van het netwerk.
- In de voorbereiding moet het schetsontwerp met beoogde verbindingen verder in detail worden uitgewerkt. Waar het verbindingen betreft over grond van terreinbeherende organisaties of particuliere eigenaren, dient medewerking/ toestemming verkregen te worden voor plaatsing van de bewegwijzering.
- In de voorbereiding wordt het schetsontwerp met elke gemeente en bovengenoemde partijen besproken. Hier kunnen nieuwe/andere wensen uit voortkomen, die van invloed zijn op het aantal kilometer per gemeente.
- Na vaststelling van het definitieve ontwerp door betrokken gemeenten, kan het bestek voor aanbesteding worden opgesteld. Hiermee zijn de km definitief bekend.
- Het project is begroot op basis van ervaring met eerdere realisatie van wandelnetwerken in de provincie Utrecht afgelopen jaren. De aanbesteding van aanleg kan ongunstig uitvallen. Hierdoor is het mogelijk dat andere keuzes m.b.t. het aantal km moeten worden gemaakt of het project duurder zal uitvallen. De gevolgen van de aanbesteding worden tijdig voorgelegd aan alle deelnemers.
- Genoemde integratie van bestaande bewegwijzering (LAW, streekpaden, klompenpaden), alsmede het saneren van de bewegwijzering van de Stichtse Lustwarande-routes is wenselijk, maar behoeft verdere uitwerking met betrokken organisaties en eigenaren.
- Gewenste routeproducten (website, planner e.d.) zijn gebaseerd op de actuele situatie. Na opening van het netwerk 2023/2024 kunnen andere communicatiekanalen wenselijk zijn.
- Genoemde afspraken m.b.t. beheer en onderhoud en het km-tarief zijn gebaseerd op huidige afspraken in de dienstverleningsovereenkomst Routebureau Utrecht en de huidige overeenkomst pakket routes & paden. Het beheer en onderhoud van dit netwerk start na oplevering mogelijk pas vanaf 2024. De afspraken kunnen t.z.t. anders zijn. De onderhoudsverplichting per gemeente van minimaal 10 jaar na oplevering van het wandelroutenetwerk blijft leidend i.v.m. verstrekte AVP-subsidie.

Woudenberg:
In september 2019 heeft de gemeente Woudenberg via de Regio Amersfoort en via Nationaal Park aangegeven graag mee te doen aan de verkenningsfase van het project Wandelknooppunten. Vanuit het belang van de recreant (waaronder onze inwoners) bij een goed wandelnetwerk en vanuit het belang om op basis van de visie Nationaal Park de vervolg stappen in het pakket routes en paden (DVO tot 2023) te kunnen bezien. Nadrukkelijk is aangegeven dat Woudenberg zich hiermee nog niet wilde vastleggen op de aanlegfase.
De eerste fase is bedoeld om in beeld te brengen wat het beste systeem van wandelknooppunten op de Heuvelrug en in de Vallei is, vanuit belang wandelaar en zonering. Daarbij is rekening gehouden met aantrekkelijkheid van routes, ligging van horeca, bereikbaarheid vanuit de kernen, maar natuurlijk ook de verkeersveiligheid.
Het project is in twee fasen geknipt; verkenning van het systeem en het inzichtelijk maken van de kosten van aanleg en beheer van het systeem en fase 2 de uitvoering.

Uitvoering kan natuurlijk ook weer in fasen gebeuren, maar het is vanuit wandelaarsoogpunt niet logisch om dat per gemeente aan te leggen (de paden houden zich niet aan gemeente grenzen, zeker in Woudenberg niet).

De verkenning is nu afgerond en heeft vanuit het belang van de wandelaar een goed inzicht in interessante en logische routes, ook is duidelijk wat de kosten van de aanleg van dit systeem zijn en welke beheerkosten daarmee samenhangen. Verder heeft de huidige Coronaperiode aangetoond hoe belangrijk een goed wandelroutenetwerk is en hoe belangrijk het kan zijn hierop te kunnen sturen. En hoe belangrijk is dat deze routes dicht bij huis starten.

Voor Woudenberg en directe omgeving is in de verkennende fase een voorstel tot stand gekomen van knooppunten die in grote mate gebruik maken van de al aanwezige routes, het gaat dan om de klompenpaden en de routes op de Heuvelrug. Het knooppunten systeem maakt ook een verbinding over en tussen de routes mogelijk, waardoor de wandelmogelijkheden voor de inwoners en bezoekers vergroot worden, zonder dat veel nieuwe paden aangelegd moeten worden.
Uit de verkennende fase komt voor Woudenberg een voorstel van ca. 40 km wandelroutes met knooppunten die nodig zijn voor een goed stelsel en een voorstel voor ca. 20 km die niet essentieel zijn maar wel gewenst. In totaal een wandelroute knooppunten van ca. 63 km op Woudenbergs grondgebied, dat voor de wandelaar natuurlijk doorloopt over de gemeentegrens, zie bijlage voorstel voor de knooppunten.
Om deze knooppunten feitelijke aan te kunnen leggen zijn afspraken met grondeigenaren etc nodig, daarom is dit een verkennende kaart.

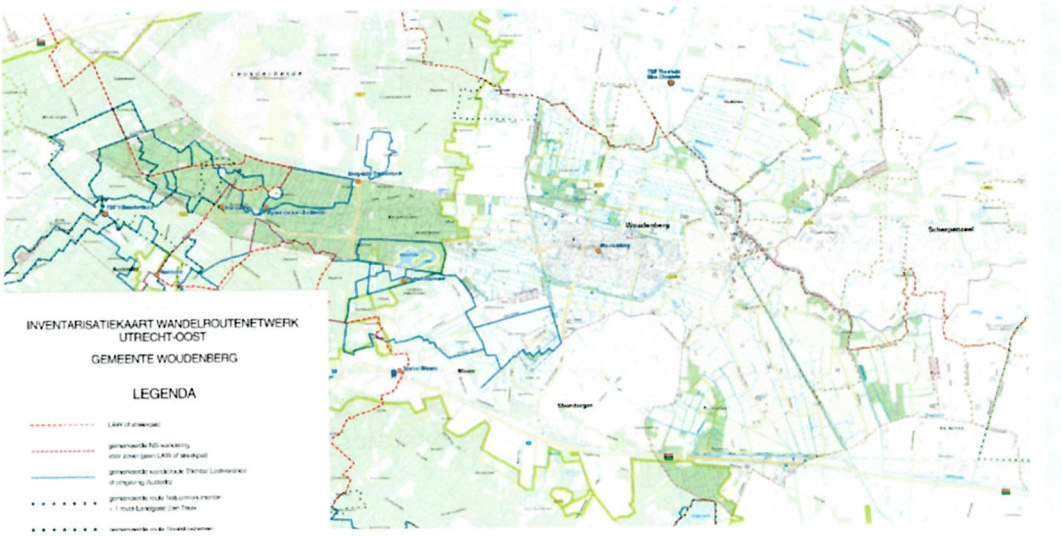

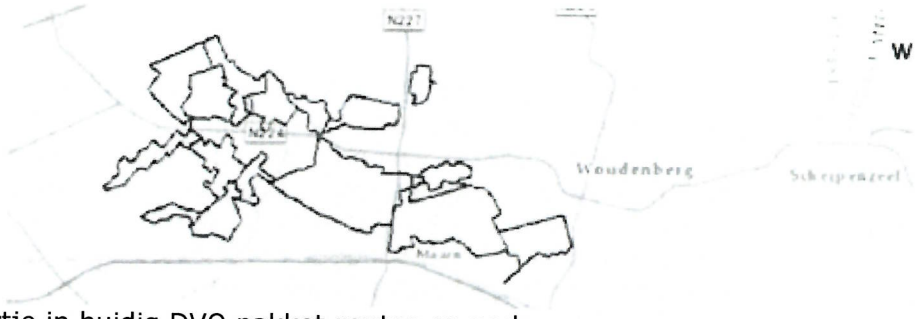

Kaartje in huidig DVO pakket routes en paden

Overeenkomst

Voor de 2e fase (de aanleg van het wandelroutenetwerk) is een overeenkomst opgesteld. De bijgevoegde ' Overeenkomst voor realisatie en beheer & onderhoud wandelroutenetwerk Utrecht-oost (Heuvelrug, Regio Amersfoort, Gelderse Vallei)'. Is nog concept, laatste aanpassingen nog nodig.

Het doel van deze overeenkomst is tweeledig:

1. Partijen leggen met deze overeenkomst de inhoudelijke, procedurele en financiële uitgangspunten en randvoorwaarden vast van de samenwerking bij voorbereiding en uitvoering van **de aanleg van het wandelroutenetwerk Utrecht Oost** zoals weergegeven in bijlage 1, kaart globale weergave gebied en overzicht beoogde km netwerk per gemeente, hierna te noemen ' het werk'.
2. Beoogt resultaat van deze overeenkomst is een breed gedragen projectaanpak met duidelijke rolbeschrijving en heldere afspraken.

In het kort komt het erop neer dat de provincie als opdrachtgever zal optreden. Daarnaast is het proces opgenomen met daarin de afstemming met gemeenten en grondeigenaren. En de verdeling van de kosten 75% van de kosten worden gedragen door de provincie Utrecht, de overige 25% komen voor rekening van de gemeenten.

Kosten

Het belang van een goed knooppunten systeem wordt onderschreven, de kosten die er mee samenhangen zijn echter (zeker in deze tijd) ook een belangrijke overweging. Daarbij is van belang om niet alleen zicht te hebben op de kosten van de aanleg en die van het beheer, maar vooral ook om inzichtelijk te hebben van het effect van het nieuwe systeem is voor de huidige beheerkosten, deels via het pakket routes en paden DVO met Nationaal Park en daarbinnen op het onderdeel routebureau, maar ook op de huidige bijdragen aan de klompenpaden. Dat alles in samenhang met de bestaande contractuele afspraken, die op een logisch moment en op de minst bezwaarlijke wijze aangepast moeten worden op het moment dat gekozen wordt voor een ander systeem

Ondertekenen van de overeenkomst houdt namelijk in instemmen met de kosten van de aanleg en instemming met de kosten van het beheer. Deze laatste kosten worden pas definitief als blijkt of alle 62,7 km aangelegd kan worden of dat een deel van de 20 km gewenst er niet komt.

Kosten voor aanleg

De kosten voor de aanleg zijn gedekt vanuit de begroting 2020. De eenmalige kosten bedragen, na aftrek van 75% subsidie van de provincie, voor Woudenberg € 15.675.

Wij stellen u voor € 9.000 voor rekening van het budget economie te laten komen vanwege het belang voor de recreatie economie. Dit kan door de ruimte die daarin is ontstaan doordat activiteiten stil lagen door Corona. Voor recreatie-, en horecaondernemers hebben de Coronamaatregelen een behoorlijke impact gehad. Tevens is in de achterliggende periode duidelijk geworden hoe belangrijk sturing op natuurgebieden is. Een besteding van deze gelden voor dit doel lijkt dat ook passend op dit moment.

Het restant van € 6.675,- kan gedekt worden vanuit het ruimtelijke ordeningsbudget voor contributies, lidmaatschappen en donaties. Dit budget, bedoeld voor onder andere LEADER-projecten en de bijdrage aan O-gen, biedt sinds enkele jaren ruimte voor bijdragen aan (kleine) landschappelijke ontwikkelingen. Een bijdrage aan een project dat vanuit de Agenda Vitaal Platteland door de provincie wordt gefinancierd, vinden wij daarom passend. Wij voorzien dit jaar geen andere projecten meer op dit vlak.

Kosten voor onderhoud
De verwachte kosten voor onderhoud (gedurende 10 jaar na realisatie) voor het wandelroutenetwerk bedragen voor Woudenberg € 3.673. Deze kosten zijn waarschijnlijk vanaf 2023/2024 aan de orde. Als wij kijken naar het concept knooppunten stelsel is sprake van een dubbeling met een deel van de huidige routes van het Pakket Routes en Paden. Het DVO onder dat pakket moet voor 2023 opnieuw gesloten worden. Wij zien dan ook kansen om deze kosten van het knooppuntennetwerk op termijn onder te brengen in het huidige budget voor routes en paden.
In de evaluatie en voortzetting van dat pakket moeten dan wel een aantal aanvullende besluiten genomen worden:

- Fietspaden die semi-utilitair zijn en aansluiten bij wegen die gemeente onderhoud en ook nog eigendom van de gemeente zijn, uit pakket halen en toevoegen aan regulier wegen beheer.
- Routes die niet in knooppunt opgenomen zijn, uit pakket halen, eventueel contract ontbinden en in ieder geval als gemeente geen bijdrage meer doen.

Wij zijn dan ook van mening dat de lange termijn kosten die samenhangen met dit netwerk passen in de begroting en dat niet alleen voor de aanleg maar ook voor de lange termijn deelgenomen kan worden. Gezien het grote belang van het netwerk, de opschoning van routes die plaatsvindt en vooral de gezondheid van de inwoners is het heel wenselijk om als Woudenberg deel te nemen aan het project. Bovendien is het onwenselijk dat binnen het netwerk een witte vlek ontstaat, wandelaars zien de gemeentegrenzen immers niet.

Duurzaamheid en Inclusie
Een goed wandelnetwerk maakt dat inwoners en recreanten er meer gebruik van zullen maken dit is goed voor de gezondheid en natuurbeleving.

Maatschappelijke participatie
Voor de verdere uitwerking zijn de eigenaren van het gebied en de recreatiepartijen essentieel.

Beoogd resultaat
Door ondertekening van de overeenkomst wordt gestart met de aanleg van het wandelknooppuntennetwerk Utrecht Oost.

Financiële consequenties
€ 9.000 wordt gedekt uit het budget economie.
€ 6.675 wordt gedekt uit het budget ruimtelijke ordening

De structurele kosten komen pas vanaf 2023/2024 aan de orde. In het DVO is het onderhoud van routes en paden opgenomen. In 2021 wordt dat geëvalueerd om voor 2023 een nieuw DVO af te kunnen sluiten. Zoals aangegeven zitten er dubbelingen in ons huidig pakket en het nieuwe netwerk. En moeten er misschien wat zaken uit het DVO (zoals die fietspaden). Dat kan dus voor 2023 en dan worden de onderhoudskosten dus onder het huidige budget gedekt. Ook op ander vlakken (denk bv klompenpaden) moeten we kijken dat we niet 2 keer betalen voor hetzelfde. Dat is wat er staat.

Dit voorstel past binnen de Subsidieregeling Economie, Recreatie & Toerisme en Vitaal Buitengebied.

Aanpak/uitvoering
Ondertekening van de overeenkomst door de wethouder.
Waarna provincie en Routebureau de uitvoering zullen starten met overleg met de ambtelijke organisatie van Woudenberg.
Bij de evaluatie DVO routes en paden zal de uitgangspunten van dit besluit bestuurlijk en ambtelijk worden meegenomen.

Conclusie
U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de Overeenkomst voor realisatie en beheer & onderhoud wandelroutenetwerk Utrecht-oost (Heuvelrug, Regio Amersfoort, Gelderse Vallei) en de wethouder economie machtigen om deze te ondertekenen.

Communicatie
De Provincie zal zorgdragen voor coördinatie van de informatieverstrekking over het project aan belanghebbenden en media.

Bijlage(n)
- Overeenkomst voor realisatie en beheer & onderhoud wandelroutenetwerk Utrecht-oost (Heuvelrug, Regio Amersfoort, Gelderse Vallei)